

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUSMIŲ VYKDYMO KODEKSO 96 STRAIPSNIO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 308 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Parengti Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 96 straipsnio ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 308 straipsnio pakeitimo įstatymų projektus (toliau – Įstatymų projektai) paskatino viešojoje erdvėje pasirodžiusi informacija apie tai, kad nuteistasis, išleistas iš pataisos namų trumpalaikiai išvykai į namus, nuvyko pas nukentėjusįjį asmenį ir sukėlė jam nemalonius prisiminimus bei neigiamas emocijas.

Tokių situacijų galima išvengti, jei nukentėjusysis asmuo būtų turėjęs informaciją apie nuteistojo asmens paleidimą iš pataisos namų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 96 straipsnyje yra nustatyta pareiga laisvės atėmimo vietų įstaigoms pranešti nukentėjusiajam apie būsimą nuteistojo paleidimą į laisvę ar jo pabėgimą iš laisvės atėmimo vietų įstaigos. Tokią pareigą laisvės atėmimo vietų įstaigos turi įgyvendinti, jei yra gauta nukentėjusiojo išreikšta valia, kurią jis išreiškia vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 308 straipsnio 5 dalimi, kuomet nuosprendžiu nuteistajam paskiriama reali arešto arba laisvės atėmimo bausmė, o teismo posėdžio pirmininkas išsiaiškina ar nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą nuteistojo paleidimą į laisvę ar jo pabėgimą iš laisvės atėmimo vietų įstaigos. Deja, bet Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 96 ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 308 straipsniuose yra numatyta, kad nukentėjusiajam, pranešama tik nuteistojo paleidimo į laisvę ar jo pabėgimo iš laisvės atėmimo vietų įstaigos atvejais.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina įstatymuose nustatyti pareigą laisvės atėmimo vietų įstaigoms pranešti nukentėjusiajam asmeniui apie būsimą nuteistojo išleidimą iš laisvės atėmimo vietų įstaigos trumpalaikiai išvykai į namus, išleidimą iš bausmės atlikimo vietos dėl svarbių priežasčių bei trumpalaikiai išvykai iš bausmės atlikimo vietos dėl darbo, mokymosi ar resocializacijos, jei laisvės atėmimo vietų įstaiga yra gavusi pažymą, kad nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą nuteistojo išleidimą į laisvę.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorius ir rengėjas – Lietuvos Respublikos Seimo narys Vytautas Bakas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 96 ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 308 straipsniuose yra numatyta, kad nukentėjusiajam, pranešama tik nuteistojo paleidimo į laisvę ar jo pabėgimo iš laisvės atėmimo vietų įstaigos atvejais.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūloma numatyti pareigą laisvės atėmimo vietų įstaigoms pranešti nukentėjusiajam asmeniui apie būsimą nuteistojo išleidimą iš laisvės atėmimo vietų įstaigos trumpalaikiai išvykai į namus, išleidimą iš bausmės atlikimo vietos dėl svarbių priežasčių bei trumpalaikiai išvykai iš bausmės atlikimo vietos dėl darbo, mokymosi ar resocializacijos, jei laisvės atėmimo vietų įstaiga yra gavusi pažymą, kad nukentėjusysis pageidauja, kad jam būtų pranešta apie būsimą nuteistojo išleidimą į laisvę.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų priimtų įstatymų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymų projektų neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymų projektus, Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras iki įstatymų projektų įsigaliojimo dienos turės pakeisti Rekomendacijų dėl nukentėjusiųjų specialių apsaugos poreikių vertinimo, patvirtintas Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2016 m. vasario 29 d. įsakymas Nr. I-63 nuostatas bei patikslinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. I-288 „Dėl baudžiamojo proceso dokumentų formų patvirtinimo“ patvirtintas atitinkamas baudžiamojo proceso dokumentų formas.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis nustatytų reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų įgyvendinimui valstybės biudžeto lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai yra: „nukentėjusiojo teisės“, „nuteistojo išleidimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Teikia:
Seimo nariai